HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

ומקטירו ס"ד. ולא גרס לעיל טעונה נסכים משום דאינה נגמר ונדמה לי"ל ה"פ בדין הוא מאחר שהוא מוטל היה לריך לעוגבו להביא קרבן גדול מכך וכור ומעבר אינו בדין: **סבר** לה כרבי אלעזר הקפר. הכא משמע דרבי שמעון ורבי אלעזר הקפר סבירא להו לעפילו מוזר טהור מוטל הוא להא מוזר טמא היה מביא עולת העוף ושופות אינם טעונים נסכים כלאיתא בפרק שתי מדות (מנחות דף 5:) ואסי לאיתא בהלית נמי בפרק קמא דנדרים (דף י.) ובפרק ג' דזוזר (דף יט.) לאף על גב דקרא גמוזר טמא כתיב אין אפילו מוזר טהור קאמרינן דקסבר רבי אלעזר הקפר מוטל הוא והיינו טעמא דכתב קרא מוזר טמא הוא ואפילו הכי מוטל הוא להביא עליו נסכים ושמא בחטאת משמעתא קמייתא דזוזר (דף ב:) לתנן להא נמי הכי זה מוזר ולמה נתנה לפניו במנחת קמחך למה שמוטל שתפוש בשערו ומאי מתנתה מוזרת עביד מילתא דעבירה ומתרינן ליה נמי אין אפילו רבי אלעזר הקפר לאמר מוזר מוטל הוא הני מילי גבי מוזר טמא דלילי דבעי מיסמר לילמא אתי למיעבר על מוזרותיה אבל מוזר טהור לאו מוטל הוא קריבן ליה ואם תאמר שמוטל קבילת ליה הסם הלילה דרבי אלעזר הקפר למוזר טהור לאו מוטל הוא ואסמר דגמרת להכא ודפ"ג דמוזר (דף יט.) לאו דשמוטל ואסמר דמתניתין דקרי ליה נמי הלילה דרבנן דאמרי לאו מוטל הוא לפוסי שמוטל דגמרא י) אם כן תיקשה דשמוטל מדשמוטל דאמר פרק קמא דתענית (דף ט.) כל היוצא בתענית נקרא מוטל שבר לה כרבי אלעזר הקפר ותענית נמוזר טהור הוא דאמרינן בפ"ק דנדרים (דף י.) רבי אלעזר הקפר דאמר מוטל הוא וכו' מכלן שיוצא בתענית נקרא מוטל ואסא מיירי בזוזר טהור כדפרישית ומדמי ליה יוצא בתענית ואסאת אית לן למימר דאסאת דגמ' דנדרים נמי דמדמי יוצא בתענית לזוזר טהור דלא כשמואל דאמר מוטל הוא ומדמי ליה לוקא לזוזר טמא לפי שמצער את עלמו מכל שכן אחרי יוצא בתענית ומתחרט כזוזר טמא שמתחרט משום לער דבעי מיסמר מוזרותיה אבל זוזר טהור אינו לער מיסו מיקשה דשמואל לשמואל דיוצא בתענית נקרא מוטל ובפרק החובל (ב"ק דף נ:) פריך ואין לדם רבעי לאבול בעלמו ואסתית יכול נשבע להרע לעלמו וכו' מה הטבח רשות אף הרעה רשות ומוקי לה דשמואל ביוצא בתענית דהוה רשות

טעונה נסכים. פ"ל דאינה טעונה נסכים משום דאינה נגמר ונדמה לי"ל ה"פ בדין הוא מאחר שהוא מוטל היה לריך לעוגבו להביא קרבן גדול מכך וכור ומעבר אינו בדין: **סבר** לה כרבי אלעזר הקפר. הכא משמע דרבי שמעון ורבי אלעזר הקפר סבירא להו לעפילו מוזר טהור מוטל הוא להא מוזר טמא היה מביא עולת העוף ושופות אינם טעונים נסכים כלאיתא בפרק שתי מדות (מנחות דף 5:) ואסי לאיתא בהלית נמי בפרק קמא דנדרים (דף י.) ובפרק ג' דזוזר (דף יט.) לאף על גב דקרא גמוזר טמא כתיב אין אפילו מוזר טהור קאמרינן דקסבר רבי אלעזר הקפר מוטל הוא והיינו טעמא דכתב קרא מוזר טמא הוא ואפילו הכי מוטל הוא להביא עליו נסכים ושמא בחטאת משמעתא קמייתא דזוזר (דף ב:) לתנן להא נמי הכי זה מוזר ולמה נתנה לפניו במנחת קמחך למה שמוטל שתפוש בשערו ומאי מתנתה מוזרת עביד מילתא דעבירה ומתרינן ליה נמי אין אפילו רבי אלעזר הקפר לאמר מוזר מוטל הוא הני מילי גבי מוזר טמא דלילי דבעי מיסמר לילמא אתי למיעבר על מוזרותיה אבל מוזר טהור לאו מוטל הוא קריבן ליה ואם תאמר שמוטל קבילת ליה הסם הלילה דרבי אלעזר הקפר למוזר טהור לאו מוטל הוא ואסמר דגמרת להכא ודפ"ג דמוזר (דף יט.) לאו דשמוטל ואסמר דמתניתין דקרי ליה נמי הלילה דרבנן דאמרי לאו מוטל הוא לפוסי שמוטל דגמרא י) אם כן תיקשה דשמוטל מדשמוטל דאמר פרק קמא דתענית (דף ט.) כל היוצא בתענית נקרא מוטל שבר לה כרבי אלעזר הקפר ותענית נמוזר טהור הוא דאמרינן בפ"ק דנדרים (דף י.) רבי אלעזר הקפר דאמר מוטל הוא וכו' מכלן שיוצא בתענית נקרא מוטל ואסא מיירי בזוזר טהור כדפרישית ומדמי ליה יוצא בתענית ואסתית אית לן למימר דאסאת דגמ' דנדרים נמי דמדמי יוצא בתענית לזוזר טהור דלא כשמואל דאמר מוטל הוא ומדמי ליה לוקא לזוזר טמא לפי שמצער את עלמו מכל שכן אחרי יוצא בתענית ומתחרט כזוזר טמא שמתחרט משום לער דבעי מיסמר מוזרותיה אבל זוזר טהור אינו לער מיסו מיקשה דשמואל לשמואל דאמר מוטל הוא ובפרק החובל (ב"ק דף נ:) פריך ואין לדם רבעי לאבול בעלמו ואסתית יכול נשבע להרע לעלמו וכו' מה הטבח רשות אף הרעה רשות ומוקי לה דשמואל ביוצא בתענית דהוה רשות

ומקטירו בכלי שרת [ט] בכלי שרת מקטיר ליה אלא אימא מעלהו בכלי שרת להקטירו: ומולחו ונותנו על גבי האישים דכתיב [1] וכל קרבן מנחתך במלח תמלח וגו': קרב הקומץ שיריה נאכלין: מנלן דכתיב [2] והקטיר הכהן את אזכרתה וגו' וכתיב [3] והנותרת מן המנחה לאהרן ולבניו קרב הקומץ למר בראית ליה ולמר כראית ליה דאיתמר [ט] הקומץ מאימתי מתיר שיריים באכילה רבי חנינא אמר משתשלוט בו האור רבי יוחנן אמר אמשתיצת האור ברובו: ורשאין הכהנים ליתן לתוכו יין ושמן ודבש מאי טעמא אמר קרא למשחה [ג] לגדולה כדרך שהמלכים אוכלין: ואין אסורין אלא מלחמץ דכתיב [4] לא תאפה חמץ חלקם [ד] א"ר שמעון בן לקיש [ב] אפילו חלקם לא תאפה חמץ: כל המנחות כו': וכל המנחות טעונות שמן ולבונה [ג] והאיכא מנחת חוטא דרחמנא אמר [5] לא ישים עליה שמן ולא יתן עליה לבונה הכי קאמר כל המנחות טעונות שמן ולבונה ובאות מן החיטין ובאות סלת מנחת חוטא אף על פי שאינה טעונה שמן ולבונה באה מן החטין ובאה סלת מנחת העומר אע"פ שהיא באה מן השעורין טעונה שמן ולבונה ובאה גרש וזו אינה טעונה לא שמן ולא לבונה ובאה מן השעורין ובאה קמח [ט] תניא אמר ר"ש בדין הוא שתהא מנחת חוטא טעונה שמן ולבונה שלא יהא חוטא נשכר ומפני מה אינה טעונה שלא יהא קרבנו מהודר ובדין הוא שתהא חטאת חלב טעונה נסכים [י] שלא יהא חוטא נשכר ומפני מה [ד] אינה טעונה שלא יהא קרבנו מהודר אבל חטאתו של מצורע ואשמו [ה] טעונין נסכים לפי שאין באין על חטא איני [ו] והאמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן על שבעה דברים נגעים באין וכו' התם מנגעיה הוא דאיכפר ליה כי מייתי קרבן לאשתרויי בקדשים הוא דקא מייתי אלא מעתה חטאת נזיר תהא טעונה נסכים לפי שאינה באה על חטא סבר לה כרבי אלעזר הקפר [ו] דאמר נזיר נמי חוטא הוא: רבן גמליאל אומר כשם כו': תניא אמר להן רבן גמליאל לחכמים סופרים הניחו לי ואדרשנה [ט] כמין חומר

דשמעיה

דשמעיה

ועוד קשיא מפרק בתרא דכריתות (דף כו.) לשמר [חטאת] שמין מנו מכירין בו ללא המקום יום הכפורים מכפר וקא פריך ספק נזיר שעבר עליו יום הכפורים לא נייתי להא כפר עליה יום הכפורים ומשני לכל חטאתם ולא לכל טומאתם ולרבי אלעזר הקפר מאי איכא למימר נזיר כי מייתי קרבן לאו לכפרה מייתי אלא לגמולי עליה מזירות טהרה מ"ל למימרי נפשיה ניין אלמא דקרבן נזיר לר' אלעזר הקפר לאו לכפרה אתי ואסא מסתם משום דבא על חטאת אינה טעונה נסכים והכי אמר בפ"ג דנזיר (דף יט.) לחטאת הטוף לר' ישמעאל בא על חטאת לתע"ג דבעבד מיעקר עקר מייתי ואתמי הוא מני למיפרך התם לר' שמעון דהכא ולר' ישמעאל מספק נזיר לר' שמעון מספק נזיר טהור ובפרק קמא דתענות (דף ח.) נמי לא מתרץ כמו בכריתות דלאו משום כפרה אתי: **סבר** לה כרבי אלעזר הקפר. תימה לי אמאי תלי מילתיה בר' אלעזר הקפר והא גופיה אומר בפ"ק דנדרים (דף י.) לגבי נזירות לא התנדבו אלא יקרלו חוטלין שנאמר וכפר עליו מאשר חטא וי"ל לגבי שיטתיה דנקט בכל דוכתא הכי נקט נמי הכא כי אתי ליטעון: **כמין** חומר. פי' רבי הילל מרגלית עגין אחר בושם כמו חומרתא דפילון (שבת דף קכ.) בשמים מעורבין תרגום בלולה דפילא עגין אחר פי' רבינו שעדיה גאון כמין המעשה דבלשון תרמית אומר אלא אמר להו אימא מעלהו בכלי שרת להקטירו: ומולחו ונותנו על גבי האישים דכתיב [1] וכל קרבן מנחתך במלח תמלח וגו': קרב הקומץ שיריה נאכלין: מנלן דכתיב [2] והקטיר הכהן את אזכרתה וגו' וכתיב [3] והנותרת מן המנחה לאהרן ולבניו קרב הקומץ למר בראית ליה ולמר כראית ליה דאיתמר [ט] הקומץ מאימתי מתיר שיריים באכילה רבי חנינא אמר משתשלוט בו האור רבי יוחנן אמר אמשתיצת האור ברובו: ורשאין הכהנים ליתן לתוכו יין ושמן ודבש מאי טעמא אמר קרא למשחה [ג] לגדולה כדרך שהמלכים אוכלין: ואין אסורין אלא מלחמץ דכתיב [4] לא תאפה חמץ חלקם [ד] א"ר שמעון בן לקיש [ב] אפילו חלקם לא תאפה חמץ: כל המנחות כו': וכל המנחות טעונות שמן ולבונה [ג] והאיכא מנחת חוטא דרחמנא אמר [5] לא ישים עליה שמן ולא יתן עליה לבונה הכי קאמר כל המנחות טעונות שמן ולבונה ובאות מן החיטין ובאות סלת מנחת חוטא אף על פי שאינה טעונה שמן ולבונה באה מן החטין ובאה סלת מנחת העומר אע"פ שהיא באה מן השעורין טעונה שמן ולבונה ובאה גרש וזו אינה טעונה לא שמן ולא לבונה ובאה מן השעורין ובאה קמח [ט] תניא אמר ר"ש בדין הוא שתהא מנחת חוטא טעונה שמן ולבונה שלא יהא חוטא נשכר ומפני מה אינה טעונה שלא יהא קרבנו מהודר ובדין הוא שתהא חטאת חלב טעונה נסכים [י] שלא יהא חוטא נשכר ומפני מה [ד] אינה טעונה שלא יהא קרבנו מהודר אבל חטאתו של מצורע ואשמו [ה] טעונין נסכים לפי שאין באין על חטא איני [ו] והאמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן על שבעה דברים נגעים באין וכו' התם מנגעיה הוא דאיכפר ליה כי מייתי קרבן לאשתרויי בקדשים הוא דקא מייתי אלא מעתה חטאת נזיר תהא טעונה נסכים לפי שאינה באה על חטא סבר לה כרבי אלעזר הקפר [ו] דאמר נזיר נמי חוטא הוא: רבן גמליאל אומר כשם כו': תניא אמר להן רבן גמליאל לחכמים סופרים הניחו לי ואדרשנה [ט] כמין חומר

תוספות שאנץ

ומביא ראיה מההיא דחולין דבדק בקרומית של קנה דהוה עץ. ויש לדחות אותה [ראיה] כמו שפירשתי דסבירא ליה כר' יוסי בר' יהודה. ועוד היה מביא ה"ר אפרים רא' מפרק איזהו מקומן שחיטתן בצפון וקיבול דמן בכלי שרת בצפון ומדנקט גבי קבלה כלי שרת ולא נקט גבי שחיטה דלא אמר שחיטתן בכלי שרת בצפון ש"מ דבשחיטה לא בעי כלי שרת. ומיהו אינה ראיה דהא דלא תני שחיטתן בכלי שרת בצפון כמו דתני וקיבול דמן בכלי שרת משום דבקבלה צריך שיהא הכלי בצפון אבל בשחיטה לא צריך. מקשינן ס"ד ה"ג רש"י ז"ל ולא גרס אטו בכלי שרת מקטר ליה. והכי קא קשיא ליה והרי עדיין לא מלחן והרי אחרי כן תני ומולחו ונותנו על גבי האישים אלא אימא מעלהו על מנת להקטירו בכלי שרת לאחר שימלחנו ובמנחות (דף כו ע"א) קאמר כי הכא ומקטירו בכלי שרת ולא פריך כי הכא ופ' במסכת יומא פ' שני שעירי (דף סז). נזיר נמי חוטא הוא. פ' שציער עצמו מן היין. וא"ת ליקשי מאשם נזיר דהוה ליה למימר דתהא טעונה נסכים דאינה באה על חטא כדאמר התם בכריתות (דף כז ע"א) אשם נזיר לבטלה אתי. וי"ל דכיון דלבטלה קא אתי אינו טעון נסכים:

יב א מיי' פי"ג מהל' מעשה הקרבנות הלכה [ב]:
יג ב מיי' שם הל"י:
יד ג מיי' שם הל"ו:
טו ד ה מיי' שם פ"ג הלכה [ב] ג סמג עשין קפד:

תורה אור השלם

1. וְכָל קָרְבַּן מִנְחָתְךָ בַּמֶּלַח תִּמְלָח וְלֹא תַשְׁבִּית מֶלַח בְּרִית אֱלֹהֶיךָ מֵעַל מִנְחָתֶךָ עַל כָּל קָרְבָּנְךָ תַּקְרִיב מֶלַח:
ויקרא ב יג

2. וְהֵבִיאָה אֶל בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים וְקָמַץ מִשָּׁם מְלֹא קֻמְצוֹ מִסָּלְתָּהּ וּמִשַּׁמְנָהּ עַל כָּל לְבֹנָתָהּ וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת אַזְכָּרָתָהּ הַמִּזְבֵּחָה אִשֶּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה:
ויקרא ב ב

3. וְהַנּוֹתֶרֶת מִן הַמִּנְחָה לְאַהֲרֹן וְלִבָנָיו קֹדֶשׁ קָדָשִׁים מֵאִשֵּׁי יְיָ:
ויקרא ב ג

4. לֹא תֵאָפֶה חָמֵץ חֶלְקָם נָתַתִּי אֹתָהּ מֵאִשַּׁי קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הִוא כַּחַטָּאת וְכָאָשָׁם:
ויקרא ו י

5. וְאִם לֹא תַשִּׂיג יָדוֹ לְשֵׁתֵּי תֹרִים אוֹ לִשְׁנֵי בְנֵי יוֹנָה וְהֵבִיא אֶת קָרְבָּנוֹ אֲשֶׁר חָטָא עֲשִׂירִת הָאֵפָה סֹלֶת לְחַטָּאת לֹא יָשִׂים עָלֶיהָ שֶׁמֶן וְלֹא יִתֵּן עָלֶיהָ לְבֹנָה כִּי חַטָּאת הִיא:
ויקרא ה יא

הגהות הב"ח

(ט) רש"י ד"ה מנחת וכו' כתיב דכתיב כל מנ:

לעזי רש"י

בוטר"ן. כפתור.

מוסף רש"י

הקומץ מאימתי מתיר כו'. לכתיב קדש קדשים מנחת ס', אין לכן מנח אלא לאחר מעי ס' בס"ת (מנחות כה:). למשחה. לך נתתים למשחה, מתרגמינן לרבו, והייט לגדולה (זבחים נא.). במנחות כהוגה כתיב נתתים למשחה, כל מתנות שנתתי לך כהוגתך נתתי לך לגדולה כלתרגמינן לרבוגתא (חולין קלב:). לא תאפה חמץ חלקם. להכי סמיך חלקם ללא תאפה חמץ, לומר לפילו שירי מנחה שהם חלקם של כהנים לא תאפה חמץ ומהתם נפקא (יבמות ט:). שלא יהא קרבנו מהודר. שלא תהא המנחה מחמצת (מנחות ו:). כמין חומר. לשון תמרגליות ולשון הבושם תלוי בשומר לתכשיט (קדושין כב:).